

Nd.

63. Frumvarp til laga

um jöfnunarsjóð aflahluta.

Flm.: Sigurður Kristjánsson, Sigurður E. Hlíðar, Sigurður Bjarnason.

1. gr.

Af óskiptum afla hvers íslenzks veiðiskips, sem hefur hlutarráðningu (þ. e.: skipshöfnin tekur kaup sitt í hlutdeild í afla), skal í lok hvernna vertíðar greiða 1% af verðmæti aflans í óverkuðu ástandi, eftir að sameiginlegur kostnaður hefur verið dreginn frá. Útgerðarmaður stendur skil á gjaldinu, og skoðast það geymslufé, eftir að skipti hafa farið fram. Gjald þetta innheimta hreppstjórar og bæjarfógetar, hver í sínu umdæmi, og rennur það óskipt í sjóð, er nefnist jöfnunarsjóður aflahluta. Skal það sent sjóðstjórninni að loknum skiptum eftir hverja vertíð.

2. gr.

Ríkissjóður leggur jöfnunarsjóði fyrsta ár eftir stofnun hans jafnháa fjárhæð og tekjur sjóðsins voru af aflahlutum það ár. Eftir það leggur ríkissjóður sjóðnum árlega fjárhæð, sem jafngildir tekjum hans af aflahlutum frá byrjun, deildum með tölu ára frá stofnun hans.

3. gr.

Skip, sem gerð eru út í sama kaupstað eða sama hreppi, geta myndað sérstaka deild í jöfnunarsjóði, ef útgerðarmenn og starfandi sjómenn í kaupstaðnum eða hreppnum óska þess, og skal þá halda fjárreiðum þeirra deilda aðskildum, þó því aðeins, að deildir þessar hafi með sérstökum samþykktum ákveðið hærri iðgjöld en þau almennu eða aflað sérsjóðum sínum annarra tekna. Framlag ríkissjóðs til þeirra miðast þó ávallt við 1% af afla samkvæmt ákvæðum 1. og 2. gr.

Stjórn jöfnunarsjóðs getur við úthlutun hlutaruppbóta úr sérsjóðum þessum vikið frá hinni almennu reglu, ef ástæða þykir til og óskir koma fram um það frá þeim, sem hlut eiga að máli.

4. gr.

Sjóðnum skal varið þannig: Þegar hlutir á veiðiskipi verða ekki yfir 66% af meðalhlut skipsins 5 síðustu ár, miðað við fullan úthaldstíma, skulu hlutir skips og skipshafnar bættir upp eftir eftirfarandi reglum, meðan fé sjóðsins endist, sbr. þó síðustu málsgrein þessarar greinar:

Hafi aflahlutur orðið 60—66% af meðalhlut 5 síðustu ára, skal hann bættur úr jöfnunarsjóði með 30% af því, sem á vantar meðalhlut. Hafi aflahlutur orðið lægri en 60% af meðalhlut, hækkar uppbótin við hvern hundraðshluta, sem aflahluturinn lækkar, um 1% af því, sem á vantar meðalhlut, þar til uppbótin er orðin 50%, sem er hámark uppbótar.

Hafi skip gengið til veiða skemur en 5 ár, þegar til uppbótar kemur, skal miðað við meðalhlut sambærilegra skipa í sömu eða næstu veiðistöð.

Við úthlutun úr sjóðnum til hlutaruppbóta má aldrei ganga nær honum en svo, að úthlutað sé 80% af þáverandi eignum hans.

5. gr.

Stjórn sjóðsins skipa 3 menn, kosnir hlutbundinni kosningu í sameinuðu Alþingi til þriggja ár í senn. Fiskveiðasjóður Íslands annast daglegar framkvæmdir og reikningshald sjóðsins, fyrir þóknun, er stjórnnum sjóðanna kemur saman um. Ráðherra sá, er fer með sjávarútvegs-mál, ákveður, hver stjórnarnefndarmanna skal vera formaður stjórnarinnar. Hann ákveður stjórninni þóknun fyrir störf hennar.

6. gr.

Stjórn jöfnunarsjóðs geymir fé sjóðsins, og skal það ávallt geymt í banka.

7. gr.

Í reglugerð jöfnunarsjóðs aflahluta má setja ákvæði um stjórn sjóðsins og starfrækslu, eins og nauðsynlegt þykir, þótt ekki sé sérstaklega ráð fyrir þeim gert í lögum þessum, þó svo, að þau fari ekki í bág við nein ákvæði laganna.

8. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Greinargerð.

Frumvarp um sama efni og þetta hefur þrisvar áður verið flutt í þessari deild. Það var fyrst flutt á þinginu 1939 af 1. flutningsmanni þessa frumvarps. Það frumvarp var samþ. í neðri deild, en „dagaði uppi“ í efri deild. Sami flutningsmaður flutti frumvarpið aftur, lítið breytt, á þinginu 1940. Þá var því vísað til ríkisstjórnarinnar með fyrirmælum um, að hún léti undirbúa og semja fyrir næsta Alþingi frumvarp um hlutatryggingar. Það frumvarp kom ekki fram á þingi 1941, og flutti því hinn sami flutningsmaður, ásamt þm. Akureyrar, enn frumvarp um þetta efni á fyrsta þingi þessa árs. Því frumvarpi var einnig vísað til ríkisstjórnarinnar.

Vegna mærgendurtekinna tilmæla fiskimanna viðsvegar af landinu, höfum við flutningsmenn þessa frumvarps ráðizt í að flytja það nú í fjórða sinn. Um rökstuðning þykir nægilegt að vísa til greinargerða fyrir hinum fyrri frumvörpum, einkanlega greinargerðarinnar, er fylgdi frumvarpinu 1939. 1. flutningsmaður þessa frumvarps hafði þá með aðstoð Fiskifélags Íslands reiknað út, hverjar tekjur sjóðsins af aflahlutum yrðu á ári, miðað við aflabrögð næsta ár á undan, árið 1938. Samkvæmt aflabrögðum og verðlagi það ár hefðu tekjur þessar orðið 140 þús. kr. Enga þýðingu getur haft að reikna þessar tekjur út eftir aflamagni og verðlagi stríðsáranna, því byggja verður á venjulegu árferði.

Að lokum skal fram tekið, að allur landslýður mun sammála um það, að nota beri hinar miklu tekjur stríðsáranna til þess að tryggja svo sem unnt er afkomu manna á komandi árum. Frumvarp þetta, ef að lögum verður, er einn þátturinn í þeim tryggingarráðstöfunum, auk þess tilgangs, sem frá er skýrt í greinargerðinni 1939.